

KÜLTÜRÜN İZİNDE II

...Geleceğin Fikirleri...

KÜLTÜRÜN İZİNDE II

Suat UNGAN

ORCID: 0000-0003-4020-6655

ISBN: 978-625-95494-9-1

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Aralık, 2024

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA,

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

Prof. Dr. Suat UNGAN

1969 yılında Erzurum merkezde doğan UNGAN, ilk ve ortaöğretimini Erzurum'da tamamladı. 1990 yılında girdiği Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünden 1994 yılında mezun oldu. 1994-2003 yılları arasında aynı bölümde asistan olarak görev yaptı. 2003 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde Yrd. Doç. Dr. olarak göreve başladı.

2010 yılında Türkçe Eğitimi alanında doçent, 2015 yılında Profesör oldu. 2011 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında görev yapmaya başlayan Ungan'ın Türkçe Eğitimi üzerine birçok makalesi ve kitap bölümü bulunmaktadır. Ungan'ın "Türkçenin Türklerden Çektikleri" (9. Baskı), "Kültürün İzinde (7. Baskı)" "İşlevsel Yönleriyle Ninniler", "On Dokuzuncu Yüzyıl Divan ve Halk Şiirinin Ortak Noktaları", "Kültür Penceresinden", "Çapraz Bakış", Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı ile birlikte yazmış oldukları "Yazılı Anlatım El Kitabı", "Çocuk Edebiyatında Türler" adlı eserleri bulunmaktadır. Ungan hâlen Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

ÖN SÖZ

Osmanlının yıkılmasını önlemek için onlarca layiha (rapor) yazılmıştı. Bu layihalar çöküş dönemindeki Osmanlının “nasıl kurtulacağına” dair verilecek cevapları içermekteydi. Bu amaçla yazılan layihalar vatandaşları Osmanlının “nasıl kurtulması” noktasında birleştirme özelliğine sahipti. Layihalarda bazen sorun olarak azınlıklar görülmekte, onlara çeki düzen verilmesi önerilmekteydi.

Osmanlı, “nasıl kurtuluruz” sorusuna cevap aramak için çok ciddi çaba sarf etmiş, çağdaş dünyanın gelmiş olduğu noktayı yakalamak için birçok teşebbüste bulunmuştur.

Cumhuriyet kurulduktan sonra Türk aydınının miras olarak Osmanlıdan devralmış olduğu “nasıl kurtuluruz” sorusu yerini “Cumhuriyeti nasıl koruruz, nasıl muhafaza” ederiz sorusuna bırakmıştı.

“Nasıl kurtuluruz” sorusunun devleti ve rejimi “nasıl koruruz” sorusuna dönüşmesi ile soruların muhatap kesimi de değişmiş, Türk aydınının zihin dünyası bir anda kendi ülkesinin insanına, kendi vatandaşına yönelmişti. Osmanlıda sorunu dışarda arama, sistemde arama düşüncesi Cumhuriyetle birlikte çok dar bir alana indirgenerek tüm dikkatler kendi vatandaşına üzerine yoğunlaşmıştı. Çünkü yeniliklere ayak uyduramayan hatta direnen bu gruplara bir an önce hâl çaresi bulunması gerekiyordu.

Cumhuriyetle birlikte, Cumhuriyeti korumak, kollamak vazifesi belirli kurumlara, belirli partilere, belirli sivil örgütlere verilmişti. Türkiye toprakları içinde rejim düşmanlarının bulunup imha edilmesi için herkes kendi payına düşeni yerine getirmeye çalışmış, bazı durumlarda cadı avına dönüşen ve amacını aşan uygulamalara başlanmıştı.

O günün şartlarında belirli gruplara karşı bazı hassasiyetlerin oluşması normal bir durumdur. Fakat uygulayıcıların Cumhuriyeti sahiplenerek kendi vatandaşından kendi Cumhuriyetini koruma adına savaş vermeleri, zaten zemini olan iki kutuplu hâlin daha da derinlik kazanmasına neden olmuştur. Kabile kelimesinin karşı taraf anlamı vardır. İnsanlar kabile üzerinden savaş verdiklerinde çoğu zaman ilkel bir yapıya dönüşmüşlerdir. Üzerine vazife çıkaran bazı kesimler, toplumun diğer kesimini karşı kabile gibi görmüş, bazı grupları Cumhuriyetin onlardan kurtulması gereken mahlûklar şeklinde algılamış ve o kişileri devletin tüm kamusal alanında uzak tutma gayretini güderek bir nevi kabilecilik anlayışı tarzında bir işlem uygulamıştır.

Bu durum toplumda Cumhuriyete karşı mesafeli durulması gerektiği fikrini doğurmuştur. Burada insanların mesafeli durdukları durum Cumhuriyetin kendisi değil, o Cumhuriyeti savunmayı kendisine vazife çıkaranlara karşı duyulmuş olan bir tepki olmuştur.

Böylece bizim toplumumuz iki kutuplu bir yapıya hızlı bir şekilde dönüştü. Herkes kabilesini genişletme yolunu seçti. Ortak bir düşman arama yerine hazır düşmanla uğraşma anlayışı içimize yerleşti.

Biz millet olmaktan çok geniş kitleleri olan zihinsel kabilelere dönüştük. Ülkemizin çıkarını değil, kendi tarafımızın, kabilemizin çıkarını düşündük, ülkeyi kabilemiz arasında paylaşılması gereken bir alan olarak görmeye başladık.

Bu şartlar, aynı zamanda kültürel bir kopuşu körükledi. Samuel Huntington, Medeniyetler Çatışması adlı eserinde bazı ülkelerin vasat seviyede kültürel bir tecanüse sahip olduklarını fakat hangi medeniyete sahip oldukları noktasında bölündüklerini belirterek bu bölünmenin en aşikâr ilk örneğini Türkiye'nin teşkil ettiğini söylemektedir. Yazar dünyada birçok milletin bu bölünük zihniyeti yaşadığını, fakat Türkiye'nin bu ayrışımının çok derin olduğunu beyan etmektedir.

Bir tane Türkiye var. Hepimiz bu ülkeyi çok seviyor ve bu ülkenin gelecek binlerce yüzyıl ayakta kalmasını, sanayide, ticaretle, eğitimde, teknolojiye en üst seviyede olmasını hayal ediyoruz. Fakat geçmişten miras aldığımız bu zihnen bölünme belasından bir türlü kurtulamadığımız için yarınımızı inşa etme adına hayal kuramıyor, önümüzü göremiyoruz.

Türkiye'nin geleceği, bu bölünük zihinlerin tek ve sağlam bir kültür ortamında birleştirilmesine bağlıdır. Bu kitap öğrencilerde sağlam bir kültür ve çağdaş bir düşünce altyapısını oluşturma gayretinin bir parçası, derslerde anlattıklarımızın ya da anlatamadıklarımızın ifadesidir.

Yeni nesil sosyal medyada fazla zaman geçirdiği için uzun soluklu yazılardan hoşlanmamaktadır. Bu nedenle yazıları kısa tutarak onları sıkılamaya çalıştık. Yazılar okunduğu zaman gençlerimizde bir bilinç daralması, fikir üzerinde yoğunlaşmanın oluşması, onlarda millî ve çağdaş bir bilincin gelişmesi umulmaktadır.

Bizim Türkiye'nin geleceği üzerinde hayallerimiz, emellerimiz ve de derdimiz var. Gençleri bu derdimize ortak etmek, dahası dünya ve Türkiye gerçeği ile onları yüzleştirmeyi amaçladık.

Kültürün İzinde adlı ilk kitabımız hakkında olumlu dönütler alınca bu tarz yazılar üzerinde yoğunlaştık. Bu nedenle de kitabımıza Kültürün İzinde II ismi iverdik. Bu seriyi devam ettirmeyi düşünüyoruz. Kitabımızı ilk kitapta olduğu gibi, Dil ve Kültür, Okuma, Eğitim konularında olmak üzere üç dosya hâlinde oluşturduk.

Eylemlerimizi, hayallerimiz ve dertlerimiz belirlemektedir. Bu yolda hatalarımızın, yanlışlarımızın olması kaçınılmazdır. Kitapta çıkacak aksaklıklardan, bilgi ve yazım yanlışlarından okuyucularımızın affına sığınıyoruz.

İÇİNDEKİLER

I. DİL VE KÜLTÜR DOSYASI -----	1
Çilenin Çilesi -----	2
Bir Anadolu Destanı Neşet Ertaş -----	9
Aranjörlük de Neymiş? -----	12
Ahımız Niçin Yerde Kalmaz? -----	15
Ayasofya'nın Düşündürdükleri -----	22
Bir Anlayabilseydik -----	25
Bir Kelime Bir Dünya -----	28
Biyoloji Kültür Çatışması (Sol Elimizin Günahı Ne?) -----	31
İtin Köpeğe Evrilmesi -----	34
Cehaletleri Ortak, Durdukları Yer Farklı -----	40
Kahve ve Sigara Kardeşliği -----	43
Derdi Olmayanın Sohbeti Olmaz -----	49
Dil mi Vatan mı? -----	52
Dünya Dili Türkçe -----	55
Düyûn-ı Umumiye'yi Yaşayan Milletiz -----	58
Gazetenin İhtişamı -----	61
Geçmişte Hacı Olmak -----	64

Hayal, Hakikat ve Umut Üçgeni-----	67
Ölen Her Kişi Rahmetle Anılmaz-----	70
Kelimededen Düşünceye-----	74
Kelimelerin İzinde I-----	76
Kelimelerin İzinde II-----	79
Kelimelerin İzinde III (Kelimelerin Yüğü)-----	83
İstiklal Marşı'nın Bestelenme Süreci-----	86
Millî Marşları Doğuran Unsurlar-----	89
Musiki Kültürümüz Ezanlarımızı da Bozdu-----	91
Ulemanın Ululuğu-----	94
Osmanlıda Parasızlığın Deyimlere Yansıması-----	97
Süleyman Ağa'nın Gururu-----	100
Siyasilerin Köylülerle İmtihanı-----	103
II. OKUMA DOSYASI-----	107
Fakir Çocuğunun Kitapla İmtihanı-----	111
Kitap Üzerinden Zulüm-----	117
Kitaplar ve Onu Sevenler-----	120
Yahudiler ve Kitap-----	123
Özümüze Dönüyoruz-----	126

III. EĞİTİM DOSYASI	129
Bir Yanlış Bir Nakış (Bir Öğretmen Anısı)	133
Orta Tabakaya Öğretmen Akademisi	136
Ahlak ve Samimiyet	143
Akıl ve İhtiyar	146
Gittiğimiz Yol Kaderimizi Belirler	149
Ferasetli Atlardan Ferasetsiz İnsanlara	152
Benliksiz Kimlik Neye Yarar?	155
Cehalet Esaretten Beterdir	157
Düşünebilmek Ayrıcalıktır	160
Deli Koyunların Kaderi	162
Duruşu Olmayanın Yürüyüşü de Olmaz	165
Hayali Gerçeklerimiz	168
Kaymakamın Mabedi	171
Kendisinin Öğretmeni Olmak	174
Öğretmenlik Mesleği Kutsal mıdır?	177
KAYNAKLAR	180